

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/16/2022
Identifikačné číslo spisu:	1109209049
Dátum vydania rozhodnutia:	25.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1109209049.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej, v spore žalobcu 1/: Z. V., nar. X. N. XXXX., bytom N. a žalobcu 2/: S. V., nar. XX. N. XXXX., bytom N., obaja zast. Mgr. Vladimír Šárnik, advokát, so sídlom Rožňavská 2, 821 01 Bratislava - mestská časť Ružinov, proti žalovanému 1/: Centrálny depozitár cenných papierov SR, a.s., so sídlom ul. 29. augusta 1/A, 814 80 Bratislava, IČO: 31 338 976, zast. GRIŠČÍK & PARTNERS s.r.o., so sídlom Hviezdoslavovo nám. 25, 811 02 Bratislava, IČO: 35 893 893 a žalovanému 2/: SBF a.s., so sídlom Kuzmányho 8, 010 01 Žilina, IČO: 35 746 220, o zaplatenie 15 236,01 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 33Cb/18/2010, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. mája 2017, č. k. 8Cob/354/2014-302, v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave z 19. septembra 2017, č. k. 8Cob/354/2014-332, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e :

- rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 25. mája 2017, č. k. 8Cob/354/2014-302, v nasledujúcich častiach:

- v prvom výroku v časti potvrdzujúcej rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 12. mája 2014, č. k. 33Cb/18/2010-257, v prvom výroku v časti zamietajúcej žalobu proti žalovanému 1/,

- v druhom výroku v časti, ktorou bolo žalovanému 1/ priznané právo na plnú náhradu trov odvolacieho konania,

- rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 12. mája 2014, č. k. 33Cb/18/2010-257, v nasledujúcich častiach:

- v prvom výroku v časti zamietajúcej žalobu proti žalovanému 1/,

- v druhom výroku, ktorým súd rozhodol o povinnosti žalobcu 1/ a žalobcu 2/ nahradiť spoločne a nerozdielne žalovanému 1/ trovy právneho zastúpenia vo výške 2 362,07 eur, na účet právneho zástupcu žalovaného 1/ - GRIŠČÍK & PARTNERS s.r.o., so sídlom Hviezdoslavovo nám. 25, Bratislava, a to v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V zrušenom rozsahu vec v r a c i a Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

III. Vo zvyšnej časti dovolanie žalobcov z a m i e t a .

IV. Žalovaný 2/ m á voči žalobcovi 1/ a žalobcovi 2/ n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 25. mája 2017, č. k. 8Cob/354/2014-302, v prvom výroku potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) z 12. mája 2014, č. k. 33Cb/18/2010-257 a v druhom výroku priznal žalovanému 1/ a žalovanému 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Krajský súd v Bratislave opravným uznesením z 19. septembra 2017, č. k. 8Cob/354/2014-332, opravil chybu v dátume narodenia žalobcov nachádzajúcu sa v záhlaví rozsudku odvolacieho súdu.

2. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že súd prvej inštancie odvolacím súdom potvrdzovaným rozsudkom žalobu zamietol a zároveň rozhodol, že žalobca 1/ a žalobca 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému 1/ trovy právneho zastúpenia vo výške 2 362,07 eur a žalovanému 2/ trovy konania vo výške 103,66 eur.

2.1. Žalobcovia sa žalobou domáhali od žalovaných zaplattenia sumy vo výške 15 236,01 eur s príslušenstvom. Žalobca 1/ bol majiteľom 100 kusov akcií a žalobca 2/ bol majiteľom 30 kusov akcií emitenta Železiarne Podbrezová, a.s., v nominálnej hodnote 1 000,- korún slovenských a v trhovej hodnote 3 000,- korún slovenských. Dňa 10. januára 2007 neznáma osoba vystupujúca pod menom S. E. požiadala žalovaného 1/ o oznámenie čísla účtu majiteľa cenných papierov, čomu žalovaný 1/ vyhovel a údaje poskytol ich zaslaním na adresu údajného S. E.. Následne táto neznáma osoba uzatvorila so žalovaným 2/ v mene žalobcu 1/ a 2/ zmluvy o obstaraní predaja cenných papierov, na základe ktorých boli akcie žalobcov predané prostredníctvom burzy cenných papierov. Podľa žalobcov žalovaný 1/ poskytol osobe vystupujúcej pod menom S. E. údaje o žalobcoch v rozpore s jeho vlastným Prevádzkovým poriadkom, keď akceptoval žiadosť o službu, ktorú v zmysle Prevádzkového poriadku neposkytuje, akceptoval formulár, v ktorom neboli vyplnené všetky údaje a akceptoval prepisovaný a pozmeňovaný formulár. K podvodnému predaju akcií by tiež nemohlo prísť, pokiaľ by žalovaný 1/ zasielal výpisy iba na adresu majiteľa, ktorú eviduje. Žalovaný 2/ podľa žalobcov nevykonával žiadne opatrenia, aby neprišlo k podvodu, neoveroval si žiadnym spôsobom identitu zadávateľa príkazu, akceptoval údaje o pobyte žalobcov, ktoré boli v rozpore s evidenciou žalovaného 1/ a akceptoval uzatvorenie zmluvy iba prostredníctvom zaslania poštou. Žalovaný 2/ si v dôsledku poštovej komunikácie ani nesplnil povinnosti v zmysle článku VI ods. 6 zmluvy poučiť klienta o možných rizikách a porušil povinnosti podľa § 73a a § 73b zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení účinnom do 30. apríla 2007 (ďalej len „zákon o cenných papieroch“). V dôsledku porušenia povinnosti žalovaných vznikla žalobcom škoda.

2.2. Súd prvej inštancie ustálil, že medzi sporovými stranami nebola sporná skutočnosť, že dňa 10. januára 2007 neznáma osoba vystupujúca pod menom S. E. požiadala žalovaného 1/ o oznámenie čísla účtu majiteľa cenných papierov žalobcov a žalovaný 1/ tejto žiadosti vyhovel. Rovnako nebolo sporné ani to, že táto neznáma osoba uzatvorila so žalovaným 2/ Zmluvu o obstaraní predaja cenných papierov, ktoré boli predané prostredníctvom burzy cenných papierov a finančné prostriedky za tento predaj boli poukázané na účet v K.. Následne bolo aj v trestnom konaní ČVS: Q. preukázané, že žalobcovia uvedené zmluvy nikdy nepodpísali, nikdy nedali žiaden súhlas, ani žiadne splnomocnenie tretej osobe na predaj cenných papierov, resp. na poskytnutie informácie o číisle účtu majiteľa cenných papierov.

2.3. Súd prvej inštancie ale dospel k záveru, že žalobcovia nepreukázali, že by žalovaný 1/ alebo žalovaný 2/ porušili svoje zákonné alebo zmluvné povinnosti. Plnomocenstvo predložené žalovanému 1/ skutočne neobsahovalo údaje o rodnom čísle alebo dátume narodenia splnomocnenca, avšak z ustanovení Prevádzkového poriadku žalovaného 1/ podľa súdu prvej inštancie vyplýva, že žalovaný 1/ takéto plnomocenstvo môže akceptovať. Súd prvej inštancie mal za to, že aj pokiaľ by takýto údaj bol na splnomocnení uvedený, žalovaný 1/ nemal možnosť ho preveriť a predísť tak škode. Z Prevádzkového poriadku žalovaného 1/ navyše vyplýva, že oprávnené osoby môžu žiadať aj o službu, ktorá nie je uvedená na predpísanom formulári, keď v bode 11.2 písm. b/ sa uvádza, že požiadavky služby žalovaného 1/ je možné podávať spravidla v písomnej podobe alebo na predpísanom formulári. Podľa súdu prvej inštancie povinnosť zasielať výpisy len na adresu majiteľa účtu žalovanému 1/ nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia Prevádzkového poriadku ani iného predpisu a žalovaný 1/ by tým popieral aj význam a zmysel zastúpenia. Nebola preukázaná ani bezprostredná príčinná súvislosť medzi poskytnutím čísla účtu majiteľa žalovaným 1/ a predajom akcií neoprávnenou osobou. Ani žiaden úkon uskutočnený žalovaným 2/ nebolo možné považovať za protiprávny. Žalovaný 2/ preveril v súlade s

existujúcim systémom údaje a systém žalovaného 1/ nevydal žiadne chybové hlásenie, t. j. vložené údaje vyhodnotil ako správne. Podľa súdu prvej inštancie preto žalovaní postupovali v súlade s obvyklou starostlivosťou, ktorú bolo možné od nich požadovať. Nebolo možné od žalovaných požadovať, aby predložené doklady skúmali technikami, aké používajú znalci, resp. orgány činné v trestnom konaní, mohli ich skúmať len vizuálne, čím nemohli zistiť, že ide o falšovanie podpisov.

2.4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia. Žalovaný 1/ mal dbať na dodržiavanie vlastného Prevádzkového poriadku, ktorý je preňho záväzný. Prevádzkový poriadok v IV. časti čl. 6 bod 6.4 vyžadoval, aby žiadosť o poskytnutie informácie o účte majiteľa cenných papierov obsahovala číselné označenie majiteľa účtu a identifikačné číslo majiteľa účtu. Žiadosť žalobcov podaná S. E. tieto údaje neobsahovala. V zmysle I. časti čl. 14 bod 14.7 Prevádzkového poriadku malo predložené plnomocenstvo obsahovať aj rodné číslo splnomocnenca. Žalovaný 1/ mohol zabrániť spáchaniu podvodu aj tým, že by o podaní žiadosti o oznámenie čísla účtu majiteľa cenných papierov informoval aj žalobcov na ich adrese bydliska. Žalovaný 1/ mohol podľa žalobcov skontrolovať pravosť osvedčovacej doložky na plnomocenstve aj telefonátom na matriku a tiež trvať na osobnom podaní žiadosti. Podvodu mohol zabrániť aj kontrolou v zadanom príkaze na registráciu prevodu cenných papierov uvedeného trvalého bydliska, pričom ust. § 27 ods. 1 zákona o cenných papieroch výslovne vyžaduje, aby príkaz na registráciu prevodu cenných papierov obsahoval okrem iného aj údaj o trvalom pobyte. Medzi žalobcom a žalovaným 1/ existoval právny vzťah založený Zmluvou o zriadení a vedení účtu majiteľa cenných papierov, na ktorú je podľa žalobcov potrebné použiť úpravu obsiahnutú v § 39 a § 40 zákona o cenných papieroch k zmluve o úschove listinných cenných papieroch. Žalovaný 1/ mal povinnosť chrániť akcie žalobcov pred neoprávneným prevodom s odbornou starostlivosťou. Žalovaný 2/ podľa žalobcov porušil všeobecnú prevenčnú povinnosť, keď vo veci zmluvy o obstaraní predaja cenných papierov komunikoval so žalobcami na inej adrese, ako bola ich adresa trvalého bydliska. Pokiaľ by žalovaný 2/ trval na osobnej prítomnosti žalobcov, vyžadoval by predloženie identifikačných dokladov. Na takýto postup výslovne oprávňuje ust. § 73a ods. 3 zákona o cenných papieroch.

2.5. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie a v súlade s § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „C. s. p.“) skonštatoval správnosť v ňom uvedených dôvodov. V odvolaní žalobcovia podľa odvolacieho súdu neargumentovali žiadnymi novými skutočnosťami a dôkazmi.

2.6. Podľa odvolacieho súdu bolo pre posúdenie zodpovednosti žalovaných za škodu rozhodujúce, či prišlo v zmysle § 420 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) zo strany žalovaných k porušeniu právnej povinnosti. Skutočnosti tvrdené žalobcami nepreukazujú porušenie akejkolvek povinnosti žalovaného 2/. Okolnosti, za ktorých žalovaný 2/ uzatvoril s osobou vystupujúcou pod menom S. E. Zmluvu o obstaraní predaja cenných papierov, na základe ktorej boli akcie predané prostredníctvom burzy cenných papierov, nemohli vzbudzovať žiadne pochybnosti o možnom podvodnom konaní. Pokiaľ neznáma osoba poznala osobné údaje žalobcov pre vykonanie obchodu, ich zneužitiu nemohol žalovaný 2/ zabrániť. K uzatvoreniu Zmluvy o obstaraní predaja cenných papierov prišlo poštou s vyplnenými osobnými údajmi a číslom účtu majiteľa cenných papierov, pričom boli podpísané úradne overeným podpisom. Žalovaný 2/ nemal prostriedky, aby mohol skontrolovať zadané údaje, pretože medzi ním a žalobcami neexistoval právny vzťah, na základe ktorého by mal žalovaný 2/ k dispozícii ich osobné údaje, prípadne podpisové vzory. Žalovaný 2/ vychádzal iba z hlásení systému žalovaného 1/ a v prípade, že systém zadané údaje vyhodnotil správne, žalovaný 2/ nemohol vedieť, že je rozdiel v adrese.

2.7. Vo vzťahu k zodpovednosti za škodu žalovaného 1/ odvolací súd poukázal na čl. 11 bod 11.2 písm. b/ Prevádzkového poriadku žalovaného 1/, z ktorého vyplýva, že oprávnené osoby mohli žiadať aj o službu, ktorá nie je na predpísanom formulári. Absentujúci údaj o čísle účtu majiteľa vyhodnotil odvolací súd ako nelogickú argumentáciu, keďže išlo o žiadosť práve o poskytnutie čísla účtu. Plnomocenstvo predložené žalovanému 1/ síce neobsahovalo rodné číslo a ani dátum narodenia splnomocnenca, podľa odvolacieho súdu však Prevádzkový poriadok neukladal žalovanému 1/ povinnosť v takom prípade takéto plnomocenstvo odmietnuť. Nemožno hovoriť ani o porušení prevenčnej povinnosti, pretože absencia rodného čísla splnomocniteľa sama o sebe nevzbudzuje pochybnosti o správnosti a pravdivosti ostatných údajov na plnomocenstve, a to aj s prihliadnutím úradné overenie plnomocenstva. Nemožno od žalovaného 1/ vyžadovať, aby každé plnomocenstvo, kde sú podpisy splnomocniteľa úradne osvedčené ešte ďalej overoval a prenášať tak naňho zodpovednosť, ktorú nesie úrad, ktorý skutočnosti

osvedčil. Z uvedených dôvodov odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že v konaní neboli zistené okolnosti nasvedčujúce tomu, že by žalovaný 1/ zanedbal povinnosť počínať si obozretné.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie, ktorým dovolaciemu súd navrhuje, aby rozsudok odvolacieho zrušil alebo rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie. Žalobcovia svoje dovolanie odôvodnili nesprávnym právnym posúdením veci s poukazom na prípustnosť dovolania v zmysle § 422 ods. 1 písm. b/ C. s. p. (dovolatelia zrejme chceli uviesť § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. - pozn. dovolacieho súdu), a to z dôvodu, že nemajú vedomosť o tom, že by vymedzená právna otázka bola v judikatúre najvyššieho súdu ustálená.

4. Podľa žalobcov je nesprávny záver nižších súdov, že žalovaní sa nedopustili žiadneho úkonu, ktorý by bolo možné vyhodnotiť ako protiprávny. Obaja žalovaní vykonali prevod cenných papierov bez pokynu žalobcov ako ich majiteľov, a teda protiprávne. Žalobcovia mali u žalovaného zriadený účet majiteľa cenných papierov podľa ust. § 105 zákona o cenných papieroch, medzi žalobcami a žalovaným 1/ teda existoval právny vzťah založený Zmluvou o zriadení a vedení účtu majiteľa cenných papierov. Na tento zmluvný vzťah je podľa žalobcov potrebné použiť ustanovenia zákona upravujúce Zmluvu o úschove listinných papierov (§ 39 a § 40 zákona o cenných papieroch). Žalovaný 1/ mal povinnosť chrániť akcie žalobcov pred neoprávneným prevodom s odbornou starostlivosťou a túto povinnosť si žalovaný 1/ nesplnil, keď umožnil získať údaje o cenných papieroch žalobcov neoprávnenej osobe a vykonal registráciu prevodu na základe príkazu, ktorý podľa žalobcov de iure príkazom nebol.

4.1. Žalovaní mali okrem konkrétnych právnych povinností aj všeobecnú preventívnu povinnosť upravenú v § 415 Občianskeho zákonníka počínať si tak, aby nevznikla žalobcom škoda. Žalovaní mali dostatok skúseností a odborných znalostí na to, aby vedeli o existencii hrozby podvodného prevodu cenných papierov a dokázali takéto riziko eliminovať. Žalovaný 1/ mal predovšetkým dôsledne dbať na dodržanie vlastného Prevádzkového poriadku, ktorý je podľa § 103 ods. 6 zákona o cenných papieroch pre neho záväzný. Prevádzkový poriadok v IV. časti čl. 6 bod 6.4 vyžaduje, aby žiadosť o poskytnutie informácie o účte majiteľa cenných papierov okrem iného obsahovala číselné označenie majiteľa účtu a identifikačné číslo majiteľa účtu. V prípade žalobcov žiadosť podaná osobou S. E. tieto údaje neobsahovala. Podľa odvolacieho súdu je tento argument žalobcov nelogický, keďže žiadosť o oznámenie čísla účtu by sama mala obsahovať číslo účtu. Osoba vystupujúca pod menom S. E. však použila tlačivo žiadosti o výpis z účtu majiteľa cenných papierov, v texte formuláciu tlačiva zmenila tak, že žiadala o oznámenie čísla účtu. Žalovaný 1/ ale iniciatívne vybavil žiadosť S. E. nad jej rozsah tak, že poskytol priamo stavový výpis z účtu majiteľa cenných papierov. Skutočnosť, že splnomocnenec nepozná ani číslo účtu majiteľa cenných papierov malo vyvolať zvýšenú pozornosť žalovaného 1/ a podnietiť ho k mimoriadnej opatrnosti. Žalovaný 1/ naopak konal mimoriadne ľahkovážne a iniciatívne poskytol aj informácie, ktoré S. E. ani nežiadal.

4.2. Žalovaný 1/ porušil svoj Prevádzkový poriadok tiež nedodržaním požiadavky jeho I. časti čl. 14 bod 14.7, aby plnomocenstvo obsahovalo aj rodné číslo splnomocnenca. Žiadosť o oznámenie čísla účtu tak nemala byť vôbec vybavená, čím by sa zabránilo spáchaniu podvodu, keďže páchatel by nemal informácie o cenných papieroch vlastnených žalobcami. Aj keď Prevádzkový poriadok neukladal žalovanému 1/ povinnosť v takomto prípade poskytnutie služby odmietnuť, všeobecná prevenčná povinnosť však vyžadovala, aby žalovaný 1/ postupoval prísne formalisticky. Žalovaný má podľa § 109 zákona o cenných papieroch povinnosť chrániť informácie o účtoch, ktoré vedie a poskytnúť ich len tomu, kto preukáže, že je oprávnený ich získať. Identickú úpravu obsahuje aj Prevádzkový poriadok žalovaného 1/ v IV. časti čl. 6 bod 6.1. Výklad zvolený odvolacím súdom, že žalovaný je oprávnený, ale nie povinný odmietnuť vykonať službu, ak nie sú pre jej poskytnutie splnené formálne podmienky, znamená, že žalovaný 1/ mohol rozhodnúť, že informácie poskytne tretej osobe aj bez splnenia podmienok podľa Prevádzkového poriadku. Pri takomto výklade by o informácie o účtoch mohol žiadať ktokoľvek a žalovaný 1/ by ich poskytnutím neporušil žiadnu povinnosť. Žalovaný 1/ svojim konaním zapríčinil vznik škody, ak by žalovaný 1/ konal inak, k škode by neprišlo. Žalobcovia poukázali na judikát R 37/1975, podľa záverov ktorého príčinná súvislosť medzi konaním páchatel'a sa neprerušuje, ak ku konaniu páchatel'a pristúpi ďalšia skutočnosť, ktorá spolupôsobí pri vzniku následku, ak však konanie páchatel'a zostáva takou skutočnosťou, bez ktorej by k následku nebolo došlo. Príčinná

súvislosť by sa prerušila len vtedy, keby nová okolnosť pôsobila ako výlučná a samostatná príčina, ktorá spôsobila následok bez ohľadu na konanie páchatel'a.

4.3. Žalovaný 1/ mohol informovať žalobcov o podanej žiadosti o oznámenie čísla účtu majiteľa cenných papierov aj na adrese ich bydliska, nie len zaslaním výpisu na adresu splnomocnenca. Žalovaný 1/ zaslal na adresu bydliska žalobcov až zmenový výpis. Mohol trvať aj na osobnom podaní žiadosti s overením identity. Podľa žalobcov mohol žalovaný 1/ zabrániť podvodu aj tým, že by skontroloval v zadanom príkaze na registráciu prevodu cenných papierov aj adresu trvalého bydliska majiteľa cenných papierov, ktorá v tomto prípade bola uvedená odlišne od adresy evidovanej u žalovaného 1/.

4.4. Žalovaný 2/ podľa žalobcov porušil všeobecnú prevenčnú povinnosť, keď komunikoval so žalobcami vo veci zmluvy o obstaraní predaja cenných papierov na inej adrese, než bola ich adresa vo výpise z účtu majiteľa cenných papierov a neoveril si identitu konajúcej osoby, tak ako mu to umožňovalo ust. § 73a ods. 3 zákona o cenných papieroch. Zároveň si žalovaný 2/ na overovacej doložke na zmluve so žalobcom 1/ nevšimol, že číslo overovacej doložky je 73/04, pričom overenie je datované 23. februára 2007. Na overovacej doložke zmluvy uzatvorenej so žalobcom 2/ je už číslo 74/07. Žalobcovia poukázali aj na ust. § 24 ods. 1 a § 23 ods. 3 zákona o cenných papieroch, ktoré upravujú zodpovednosť obchodníka s cennými papiermi za škodu.

4.5. Podľa žalobcov môže byť konanie žalovaného 2/ posúdené aj ako konanie bez príkazu podľa § 742 a nasl. Občianskeho zákonníka. Konanie žalovaného 2/ má povahu obstarania cudzej záležitosti. Následkom zakázaného konania bez príkazu je podľa § 744 ods. 1 Občianskeho zákonníka povinnosť nahradiť škodu, ktorá takýmto konaním vznikla, pričom ide o zodpovednosť objektívnu.

4.6. Žalobcovia poukázali v dovolaní aj na ust. § 159 ods. 1 zákona o cenných papieroch, v spojení s § 373 a nasl. a § 757 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“) s tým, že zodpovednosť za porušenie povinností podľa zákona o cenných papieroch je objektívna s možnosťou liberácie. Žalovaní však žiaden z liberačných dôvodov nepreukázali.

4.7. Odvolací súd spolu so súdom prvej inštancie preto podľa žalobcov nesprávne právne posúdili zodpovednosť žalovaných za škodu, keď ich konanie, či opomenutie, právne neposúdili ako porušenie zákonných, či zmluvných povinností. Súd vykladal v prospech žalovaných porušenie Prevádzkového poriadku, ako aj porušenie všeobecnej prevenčnej povinnosti a nezohľadnili pri tom, že účelom formálnych požiadaviek na pokyny je zabezpečiť ochranu majiteľov cenných papierov a netrvať na nich je možné len vo výnimočných prípadoch, vždy však s rizikom na strane žalovaného 1/. Žalovaní podľa súdov oboch stupňov konali dostatočne obozretne a s odbornou starostlivosťou, keď vybavovali pokyny s formálnymi vadami, s páchatel'om komunikovali iba poštou, žalovaných (dovolatelia mali zrejme na mysli žalobcov - pozn. dovolacieho súdu) o jednotlivých úkonoch nenotifikovali, ale prakticky už úplne zbytočne oznámili žalobcom, že ich cenné papiere boli prevedené.

5. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobcov uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne a nie je podľa neho daná prípustnosť dovolania žalobcov. Žalobcovia v dovolaní nedostatočne identifikovali svoju právnu otázku a nevysvetlili, ako od tejto otázky malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu. Obmedzili sa len na všeobecné tvrdenia. Opatrenia, ktoré mal žalovaný 2/ podľa žalobcov vykonať, sú nad rámec jeho odbornej starostlivosti. Páchatelia zneužili doklady a rodné čísla viacerých osôb, pečiatky Mestskej časti Ružinov a aj keby s takýmito dokladmi prišli k žalovanému 2/ osobne, nemohol by odhaliť, že nejde o žalobcov alebo o osobu poverenú žalobcami. Žalovaný 2/ nemal údaje žalobcov, mal na tzv. členskom princípe prístup do systému žalovaného 1/ za účelom prevodu cenných papierov. Žalobcovia nepreukázali, že nimi navrhované postupy by vôbec zabránili spáchaniu podvodu. Žalovaný 2/ nevedel o nesúlade adresy trvalého bydliska, pokiaľ by o tom vedel, neprijal by pokyn na obchod. Vo vzťahu k tvrdenému konaniu bez príkazu žalovaný 2/ uviedol, že s tým nesúhlasí, keďže pri konaní bez príkazu konajúca osoba vie, že koná bez príkazu a napriek tomu úkon urobí, žalovaný 2/ o tom ale nevedel, keďže konal v omyle. Žalovaný 2/ síce podával pokyn na vykonanie obchodu prostredníctvom Burza cenných papierov v Bratislave, a.s. (ako člen burzy), avšak v zmysle § 25 ods. 1 zákona o cenných papieroch podala príkaz na vykonanie prevodu cenných papierov Burza cenných papierov v Bratislave, a.s. Absentuje i príčinná súvislosť medzi konaním žalovaného 2/ a vznikom škody.

6. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobcov poukázal na kopírovanie odvolacích dôvodov

žalobcami. Vymedzenie dovolacieho dôvodu žalobcami nie je podľa žalovaného 1/ v súlade s ust. § 431 C. s. p. Z uvedeného dôvodu dovolaciemu súdu navrhuje, aby dovolanie žalobcov odmietol. Žalovaný 1/ zároveň doplnil, že je síce pravdou, že podľa časti I., čl. 14, bod 14.7 Prevádzkového poriadku platilo, že plnomocenstvá majú obsahovať okrem iného aj rodné číslo alebo dátum narodenia splnomocnenca, avšak podľa časti I., čl. 9, bod 9.2 Prevádzkového poriadku bol žalovaný 1/ oprávnený (nie povinný) takú požiadavku na službu odmietnuť. Neexistuje žiadne ustanovenie zákona alebo Prevádzkového poriadku, ktoré by žalovanému 1/ ukladalo povinnosť odmietnuť plnomocenstvo bez rodného čísla splnomocnenca. Aj keby bolo na plnomocenstve uvedené rodné číslo splnomocnenca, žalovaný 1/ nemal možnosť overiť jeho správnosť. Požadovanie rodného čísla v plnomocenstve má podľa žalovaného 1/ význam len v prípade osobného konania splnomocnenca, kedy je možné overenie jeho správnosti. Rovnako akceptovanie žiadosti o poskytnutie účtu majiteľov na upravenom formulári a bez uvedenia čísla účtu majiteľov bolo posúdené odvolacím súdom správne. Žalovaný 1/ mohol akceptovať žiadosť o službu aj na inom ako predpísanom formulári (časť I., čl. 11, bod 11.2 písm. b/ Prevádzkového poriadku) a aj v tomto prípade platí, že žalovaný 1/ mal možnosť, nie povinnosť, požiadavku z dôvodu prípadných väd žiadosti o službu odmietnuť. Žalovaný 1/ nesúhlasí s tvrdením dovolateľov, že mal porušiť všeobecnú prevenčnú povinnosť. Keďže konanie žalovaného 1/, ktorým mala byť alobcom spôsobená škoda, je podrobne upravené v zákone o cenných papieroch a Prevádzkovom poriadku, ktorý bol vydaný na základe zákona o cenných papieroch a bol schválený Národnou bankou Slovenska, prípadnú protiprávnosť takéhoto konania je možné založiť len na porušení zákona o cenných papieroch alebo Prevádzkového poriadku, a nie porušení § 415 Občianskeho zákonníka. I napriek uvedenému je žalovaný 1/ toho názoru, že nemohol porušiť ani všeobecnú prevenčnú povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka, keďže ju nemožno považovať za absolútnu povinnosť zabrániť vzniku škody za každých okolností. Žalovaný 1/ zároveň namieta príčinnú súvislosť medzi konaním žalovaného 1/, t. j. poskytnutím čísla účtu majiteľov a vznikom škody žalobcom. K vzniku škody žalobcom nedošlo poskytnutím čísla ich účtu majiteľa inej osobe, ale neoprávneným prevodom cenných papierov na burze cenných papierov. Podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 23 ods. 3 zákona o cenných papieroch nesie zodpovednosť za neoprávnený príkaz na registráciu prevodu cenného papiera predaného prostredníctvom burzy práve burza cenných papierov. Z uvedených dôvodov, i keby bolo dovolanie žalobcov posúdené ako prípustné, nemôže byť podľa žalovaného 1/ posúdené ako dôvodné.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 20. februára 2019, č. k. 5Obdo/20/2018-367, rozhodol o dovolaní žalobcov tak, že dovolanie žalobcu 1/ a žalobcu 2/ podľa § 447 písm. f/ C. s. p. odmietol. V odôvodnení rozhodnutia najvyšší súd uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., by dovolateľ mal konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, uviesť ako ju odvolací súd riešil, vysvetliť potrebu, aby najvyšší súd túto otázku vyriešil a uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Dovolatelia podľa najvyššieho súdu právnu otázku nevymedzili. Dovolací súd preto nepristúpil k dovolaciemu prieskumu, ale dovolanie odmietol.

8. Žalobcovia podali proti uzneseniu najvyššieho súdu ústavnú sťažnosť, o ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) rozhodol nálezom z 10. marca 2022, č. k. III. ÚS 223/2021-59 (ďalej len „nález“), tak, že uznesením najvyššieho súdu z 20. februára 2019, č. k. 5Obdo/20/2018-367, bolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a predmetné uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Z obsahu dovolania bolo podľa ústavného súdu zrejmé, že dovolacia právna otázka je vymedzená ako „otázka nároku majiteľa cenných papierov na náhradu škody pri neoprávnenom prevode“. Obsah dovolania žalobcov podľa ústavného súdu umožňoval najvyššiemu súdu uskutočniť dovolací prieskum.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací (podľa § 35 C. s. p.), viazaný právnym názorom vysloveným ústavným súdom (§ 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania, dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je prípustné a čiastočne aj

dôvodné.

10. Vzhľadom na skutočnosť, že skutkové okolnosti ako aj okruh povinností, ktorých porušenie malo viesť k zodpovednosti za škodu žalovaných sú rozdielne pri žalovanom 1/ a žalovanom 2/, najvyšší súd v záujme prehľadnosti a logickej výstavby odôvodnenia tohto rozhodnutia považuje za potrebné sa zodpovednosti za škodu žalovaného 1/ a zodpovednosti za škodu žalovaného 2/ venovať samostatne.

11. Najvyšší súd pre doplnenie uvádza, že mu po vydaní nálezů ústavným súdom bolo doručené podanie žalovaného 2/ zo dňa 19. mája 2022, označené ako „Návrh žalovaného v 2. rade“, ktorého obsahom bol návrh žalovaného 2/, aby dovolací súd už nekonal s žalovaným 2/ ako účastníkom konania z dôvodu, že sporové konanie malo byť so žalovaným 2/ vedené od začiatku, na základe nesprávneho označenia žalovaného 2/, a to s poukazom na ust. § 23 ods. 3 a § 25 ods. 1 zákona o cenných papieroch (čím žalovaný namieta svoju pasívnu vecnú legitimáciu). Uvedený návrh žalovaného 2/ najvyšší súd ostatným sporovým stranám nedoručoval z dôvodu, že takýto návrh ako procesný úkon Civilný sporový poriadok nepozná a obsahom návrhu žalovaného 2/ nebola argumentácia k samotnej rozhodovanej veci. Otázka pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/ bola predmetom meritórneho rozhodovania nižšími súdmi a výsledkom jej posúdenia ani nemôže byť „nekonanie s účastníkom konania“, ktoré žiada žalovaný 2/.

K zodpovednosti za škodu žalovaného 1/

12. Dovolatelia sú toho názoru, že žalovaný 1/ pri vybavovaní žiadosti o poskytnutie čísla účtu majiteľa cenných papierov, ktorá mala byť podaná v mene žalobcu 1/ treťou osobou, S. E., porušil povinnosť postupovať v súlade s jeho Prevádzkovým poriadkom, povinnosť chrániť informácie o účtoch majiteľov cenných papierov podľa § 109 ods. 1 zákona o cenných papieroch a všeobecnú preventívnu povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka. Uvedené porušenie povinností žalovaným 1/ má za následok podľa dovolateľov vznik zodpovednosti za škodu žalovaného 1/, keďže poskytnutie údajov o účte majiteľa cenných papierov neoprávnenej tretej osobe malo za následok zneužitie týchto údajov na účely prevodu cenných papierov žalobcov.

13. Otázka zodpovednosti za škodu spôsobenú neoprávneným poskytnutím údajov o číslach účtu majiteľa cenných papierov, ktorá mala zapríčiniť zneužitie takto získaných údajov na neoprávnený prevod cenných papierov, nebola podľa dovolateľov doposiaľ v judikatúre najvyššieho súdu riešená, preto má byť prípustnosť dovolania založená na ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

14. Najvyšší súd konštatuje, že predmetná právna otázka skutočne nebola doposiaľ najvyšším súdom riešená, bola podstatná pre rozhodnutie odvolacieho súdu, preto je založená prípustnosť dovolania žalobcov v tejto časti. Najvyšší súd sa preto bude ďalej zaoberať dôvodnosťou dovolania žalobcov.

15. V Prevádzkovom poriadku žalovaného 1/ účinného v čase podania žiadosti o zistenie čísla účtu majiteľov cenných papierov (január 2007) boli obsiahnuté nasledujúce ustanovenia:

Časť I. Článok 9 Služby CDCP

9.1 Základnou podmienkou pri využívaní služieb CDCP je pri zadaní požadovanej služby zadanie základných vstupných údajov:

- a) registračné číslo podľa Článku 7 tohto Prevádzkového poriadku,
- b) identifikačné číslo oprávnenej osoby (napr. IČO, rodné číslo, ZIČ), alebo registračné číslo typu „A“,
- c) kód požadovanej služby,
- d) ostatné povinné vstupné parametre služby (v zmysle Prevádzkového poriadku a technickej špecifikácie k SW).

9.2 CDCP je oprávnený odmietnuť požiadavku na službu v prípade, ak nie sú splnené podmienky ustanovené zákonom alebo Prevádzkovým poriadkom alebo vykonávacími predpismi k Prevádzkovému poriadku. Podávateľ požiadavky na služby bude o tejto skutočnosti informovaný. V takomto prípade nenesie zodpovednosť za škodu CDCP.

9.3 CDCP je oprávnený, v závislosti na množstve dokladov predkladaných k požiadavke na služby a na zložitosti ich obsahu, posunúť vykonanie, prípadne oznámenie o nevykonaní až do doby nevyhnutnej na

riadne posúdenie dokladov, maximálne na dobu 15 pracovných dní.

9.4 Služby vykonáva CDCP výlučne na základe žiadosti alebo príkazu oprávnenej osoby (ďalej len „požiadavka na služby“), podanej v súlade so zákonom, inými osobitnými predpismi, týmto Prevádzkovým poriadkom a vykonávacími predpismi k Prevádzkovému poriadku.

Časť I. Článok 12 Podávateľ požiadavky na služby CDCP

12.1 Fyzická osoba, ktorá koná vo vlastnom mene, alebo v mene žiadateľa o služby - právnickej/fyzickej osoby (ďalej len „podávateľ“), musí byť plnoletá a spôsobilá na právne úkony.

12.2 Totožnosť podávateľa sa preukazuje platným preukazom totožnosti alebo dokladom, ktorý ho nahrádza v zmysle príslušného právneho predpisu (za preukaz totožnosti sa nepovažuje, napr. vodičský preukaz alebo advokátsky preukaz).

12.3 V prípade, ak podávateľ koná v mene žiadateľa o služby, je povinný preukázať sa plnou mocou alebo poverením s úradne overeným podpisom splnomocniteľa alebo osoby, ktorá vystavila poverenie, spolu s rozsahom oprávnenia konať za žiadateľa.

12.4 Žiadateľ o služby CDCP je povinný preukázať svoje oprávnenie na poskytnutie služby, pričom toto oprávnenie sa preukazuje nasledovnými spôsobmi:

- a) fyzická osoba - platným preukazom totožnosti alebo dokladom, ktorý ho nahrádza v zmysle príslušného právneho predpisu,
- b) právnická osoba tuzemec - platným a aktuálnym výpisom z obchodného registra (ďalej len „VOR“) nie starším ako tri mesiace alebo dokladom osvedčujúcim založenie a vznik právnickej osoby,
- c) zahraničná právnická osoba/zahraničná fyzická osoba - podnikateľ - obdobnými dokladmi uvedenými v písm. b/ tohto odseku nie staršími ako šesť mesiacov a dokladom o pridelení ZIČ,
- d) iná oprávnená osoba - osoba ktorá je oprávnená konať zo zákona alebo na základe rozhodnutia štátneho orgánu, alebo na základe plnomocenstva alebo zo zmluvy - dokladmi preukazujúcimi jej oprávnenie, ako aj dokladmi podľa ods. 2 písm. a/ alebo aj ods. 2 písm. b/ tohto Článku.

Časť I. Článok 13 Spôsob podávania požiadavky na služby CDCP

13.1 Podávateľ je povinný formuláre/príkazy na služby vyplniť čitateľne, bez prepisovania a bez škrtania a podať ich nasledovným spôsobom:

- a) ...
- b) ak je požiadavka na službu podávaná osobne v podateľni CDCP alebo zasielaná poštou:
 - i) v jednom vyhotovení,
 - ii) podpis musí byť úradne overený (povinnosť úradne overiť podpis sa nevzťahuje na:
 - A. osoby uvedené v § 110 ods. (1) zákona,
 - B. žiadosť o výpis z účtu majiteľa zriadeného podľa zákona č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch v znení neskorších predpisov,
 - C. žiadosť o pridelenie ZIČ a žiadosť o pridelenie/zmenu/zrušenie ISIN).

13. 2 Podávateľ zodpovedá za obsahovú a formálnu správnosť vyplneného formulára.

Časť I. Článok 14 Doklady prikladané k požiadavke na služby

14.1 CDCP má právo na poskytnutie všetkých podkladov nevyhnutných na výkon svojej činnosti, inak je oprávnený poskytnutie služby odmietnuť. Neposkytnutie týchto podkladov, ich oneskorené alebo neúplné poskytnutie, alebo poskytnutie v inej ako požadovanej forme je na ťarchu toho, kto je povinný ich poskytnúť.

14.2 K požiadavke na služby musia byť priložené najmä doklady stanovené zákonom, inými všeobecne záväznými právnymi predpismi a príslušnými ustanoveniami tohto Prevádzkového poriadku, ak nie je ustanovené inak.

...

14.7 V prípade predkladania plných mocí musia byť podpisy splnomocniteľov úradne overené a údaje o splnomocnencovi musia obsahovať okrem iného aj rodné číslo alebo dátum narodenia. Úradné overenie podpisov uvedené v tomto odseku sa nevzťahuje na plné moci predkladané osobami uvedenými v § 110 ods. 1 zákona.

14.8 CDCP si vyhradzuje právo požadovať úradné overenie podpisu na predkladaných dokladoch aj v iných prípadoch, ako je uvedené v tomto Prevádzkovom poriadku. Neposkytnutie dokladov s úradne

overeným podpisom, ich oneskorené alebo neúplné poskytnutie, alebo poskytnutie v inej ako požadovanej forme je na ťarchu toho, kto je povinný ich poskytnúť.

16. Predmetné ustanovenia upravovali náležitosti požiadavky na služby poskytované žalovaným 1/, takou požiadavkou na služby bola aj žiadosť Mariána Hringu o poskytnutie informácie o čísle účtu majiteľa cenných papierov. Uvedené ustanovenia zároveň dôkladne upravovali aj identifikáciu podávateľa, ktorým v tomto prípade bola osoba S. E., vystupujúca v mene žalobcov.

17. Žalovaný 1/ i napriek tomu, že ust. Časti I Článku 14 bod 14.7 Prevádzkového poriadku výslovne upravovalo, že splnomocnenie predkladané žalovanému 1/ musí obsahovať aj dátum narodenia alebo rodné číslo splnomocnenca, dodržanie tohto ustanovenia v praxi nevyžadoval. Pritom uvedené ustanovenie slúžilo svojim účelom i na overenie, či osoba splnomocnená splnomocniteľom je aj osobou, ktorá podáva požiadavku na služby, teda či je v zmysle Prevádzkového poriadku podávateľom a na jednoznačnú identifikáciu takej osoby.

18. Žalovaný 1/ tak bez dostatočnej identifikácie osoby, ktorá bola žalobcami splnomocnená a bez dostatočnej identifikácie osoby, ktorá podávala požiadavku na služby (podávateľa), poskytol takejto osobe informácie o účte majiteľa cenných papierov patriaceho žalobcom. Žalovaný 1/ bez prijatia akýchkoľvek ďalších opatrení a bez vykonania akýchkoľvek úkonov na identifikáciu podávateľa poskytol vyžiadané údaje i pre neho neznámej osobe (disponoval len menom a priezviskom a adresou).

19. Najvyšší súd považuje za potrebné zároveň zdôrazniť, že žalovaný 1/ tak učinil za rizikových okolností, kedy mu bola žiadosť bez osvedčenia podpisu podávateľa a bez kompletných identifikačných údajov podávateľa doručená poštou, predmetom žiadosti bolo poskytnutie čísla účtu majiteľov cenných papierov, ktorým štandardne majiteľ účtu disponuje a nepotrebuje jeho oznámenie, pričom išlo o požiadavku na službu, ktorú nepodával sám majiteľ účtu, ale tretia osoba v jeho mene a oznámenie o čísle účtu majiteľa cenných papierov bolo doručované na adresu inej osoby ako majiteľa účtu cenných papierov.

20. Podľa § 105 ods. 4 zákona o cenných papieroch číselné označenie účtu majiteľa oznámi centrálny depozitár alebo člen iba osobe, ktorej tento účet majiteľa zriadil, a to bez zbytočného odkladu po zriadení účtu majiteľa.

21. Podľa § 109 ods. 1 zákona o cenných papieroch údaje v evidencii centrálného depozitára podľa § 99 ods. 3 písm. a/ až d/ alebo člena podľa § 104 ods. 2 písm. a/ až c/ sú centrálny depozitár a člen povinní utajovať, ak tento zákon neustanovuje inak.

22. Podľa § 109 ods. 2 zákona o cenných papieroch okrem údajov poskytovaných pri plnení informačnej povinnosti podľa § 105, 107 a 108 poskytuje centrálny depozitár alebo člen údaje iba vtedy, ak tak ustanovuje tento zákon alebo osobitný predpis, a ďalej len osobám, ktoré centrálnemu depozitárovi alebo členovi preukážu, že ich ten, koho sa údaje týkajú, oprávnil tieto údaje získať.

23. Z citovaných ustanovení zákona o cenných papieroch vyplýva, že žalovaný 1/ nebol oprávnený poskytnúť údaj o čísle účtu majiteľa cenných papierov inej osobe ako majiteľovi účtu. Preto pokiaľ žalovaný 1/ neštandardným postupom, kedy nemal dostatočne identifikovanú osobu podávateľa žiadosti o oznámenie čísla majiteľa účtu a splnené Prevádzkovým poriadkom stanovené náležitosti podávateľom predloženého splnomocnenia, poskytol údaj o čísle účtu majiteľa cenných papierov osobe S. E., porušil svoju povinnosť stanovenú zákonom o cenných papierov neoznámiť inej osobe údaj o čísle účtu majiteľa cenných papierov. Skutočnosť, že žalovanému 1/ vlastný Prevádzkový poriadok v takom prípade len umožňoval takú požiadavku na službu odmietnuť na uvedenom závere nič nemení. Žalovaný 1/ si sám v Prevádzkovom poriadku upravil procesný postup, pri ktorom považoval za preukázané zadanie požiadavky na službu v mene inej osoby. Pokiaľ sa v individuálnom prípade rozhodol, že tento postup nebude v praxi dodržiavať, sám na seba prevzal riziko, že v rozpore s uvedenými zákonnými ustanoveniami poskytne údaj o čísle účtu majiteľa cenných papierov tretej osobe, ktorá na jeho

oznámenie nemusí byť oprávnená. Skutočnosť, že takúto možnosť žalovaný 1/ pripustil v Časti I. Článok 9 bod 9.2, neznamená, že postup žalovaného 1/ v konkrétnej veci bude v súlade so zákonom o cenných papieroch.

24. Podľa § 159 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinností podľa tohto zákona sa spravuje úpravou náhrady škody podľa Obchodného zákonníka, ak tento zákon neustanovuje inak.

25. Zodpovednosť za škodu je v právnej úprave Obchodného zákonníka upravená na objektívnom základe s možnosťou liberácie. Vzhľadom na uvedené závery najvyššieho súdu neprichádza do úvahy posudzovanie zodpovednosti žalovaného 1/ za škodu podľa ust. § 415 a § 420 Občianskeho zákonníka, keďže ide o porušenie povinnosti pre žalovaného 1/ vyplývajúcej z ustanovení zákona o cenných papieroch a v súlade s citovaným ustanovením § 159 ods. 1 zákona o cenných papieroch je potrebné zodpovednosť žalovaného 1/ za škodu posudzovať podľa právnej úpravy Obchodného zákonníka.

26. Najvyšší súd na doplnenie dodáva, že neodhalenie sfaľovanej osvedčovacej doložky pri podpise splnomocniteľa na predložení splnomocnení nemožno pripísať na ťarchu žalovaného 1/, pokiaľ taká doložka neobsahuje zjavné prvky pozmeňovania alebo faľšovania. Nemožno od žalovaného 1/ automaticky očakávať vykonanie všetkých možných úkonov, vrátane uskutočnenia telefonátov matrike, ktorá osvedčenie podpisu mala vykonať. Takúto povinnosť mu neukladalo ani žiadne ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu.

27. Z uvedeného dôvodu najvyšší súd uzatvára, že žalovaný 1/ za ustáleného skutkového stavu poskytnutím údajov o číse účtu majiteľa cenných papierov porušil povinnosti mu uložené zákonom o cenných papieroch, čo môže mať za následok jeho zodpovednosť za škodu spôsobenú žalobcom. Z uvedeného dôvodu je rozsudok odvolacieho súdu v časti, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie zamietajúci žalobu proti žalovanému 1/ založený na nesprávnom právnom posúdení veci. Vzhľadom na dôvodnosť dovolania žalobcov v tejto časti, najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu v časti proti žalovanému 1/ podľa § 449 ods. 1 C. s. p. zrušil, a keďže rovnakým nesprávnym právnym posúdením veci je zaťažený aj rozsudok súdu prvej inštancie a najvyšší súd je toho názoru, že nápravu nie je možné dosiahnuť iba zrušením rozsudku odvolacieho súdu, najvyšší súd v časti zamietajúcej žalobu proti žalovanému 1/ podľa § 449 ods. 2 C. s. p. zrušil i rozsudok súdu prvej inštancie a podľa § 450 C. s. p. vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

28. Predmetom rozhodnutí nižších súdov doposiaľ ale nebolo skúmanie ďalších nevyhnutných predpokladov pre založenie zodpovednosti žalovaného 1/ za škodu spôsobenú žalobcom, a to príčinnej súvislosti a preukázanie výšky spôsobenej škody. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku len stroho skonštatoval, že aj pokiaľ by pripustil, že konanie žalovaného 1/ bolo protiprávne, žalobcovia nepreukázali bezprostrednú príčinnú súvislosť medzi poskytnutím čísla účtu a prevodom cenných papierov neoprávnenou osobou. Uvedený záver súdu prvej inštancie však bol len dopĺňujúci a nebol žiadnym spôsobom odôvodnený. Odvolací súd sa otázke príčinnej súvislosti už vôbec nevenoval a riešil len otázku porušenia povinnosti žalovanými. Výška škody nebola doposiaľ vôbec predmetom konania pred nižšími súdmi. Najvyšší súd preto nemôže dospieť za ustáleného skutkového stavu k záveru o zodpovednosti žalovaného 1/ za škodu spôsobenú žalobcom v žalobou uplatnenej výške, ale uvedený záver je potrebné ponechať na rozhodnutie nižších súdov po opätovnom prejednaní veci.

29. K ďalšej línii dovolacej argumentácie týkajúcej sa porušenia povinnosti žalovaného 1/ zabrániť podvodu kontrolou adresy trvalého bydliska majiteľa cenných papierov pri pokyne na registráciu prevodu cenných papierov najvyšší súd uvádza, že zo skutkového stavu ustáleného odvolacím súdom vyplýva, že išlo o prevod cenného papiera realizovaného na základe obchodu uzavretého na burze cenných papierov, preto príkaz na registráciu prevodu dala žalovanému 1/ burza cenných papierov, na ktorej zodpovednosť sa v súlade s § 25 ods. 2 zákona o cenných papieroch vzťahuje ustanovenie § 23 ods. 3 zákona o cenných papieroch (kto dal neoprávnené príkaz na registráciu prevodu alebo ho dal nesprávne, neúplne alebo oneskorene, zodpovedá za škodu, ktorú tým spôsobil). Úlohou žalovaného 1/

bolo podľa § 23 ods. 2 posúdiť zhodnosť príkazov na registráciu prevodu cenných papierov, pričom v konaní nebolo preukázané, že tieto by zhodné neboli. Z uvedených dôvodov sa najvyšší súd v tejto časti stotožňuje so závermi nižších súdov, že porušenie povinnosti žalovaného 1/ tu zistené nebolo.

K zodpovednosti za škodu žalovaného 2/

30. Nižšie súdy rovnako ako v prípade žalovaného 1/ aj pri žalovanom 2/ dospeli k záveru, že žalovaný 2/ neporušil žiadnu povinnosť, preto nemôže byť zodpovedný za škodu spôsobenú žalobcom. Vychádzali pri tom najmä z ust. § 73a ods. 3 a § 73b ods. 1 zákona o cenných papieroch. Dovolatelia tvrdia, že žalovaný 2/ porušil všeobecnú preventívnu povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka, keď komunikoval so žalobcami na inej adrese a neoveril si identitu osoby konajúcej v mene žalobcov. Žalovaný 2/ si zároveň nevšimol, že na osvedčovacej doložke bolo číslo osvedčovacej doložky pri podpise na zmluve uzatvorenej so žalobcom uvedené ako 73/04, pričom osvedčenie podpisu malo byť vykonané dňa 23. februára 2007, čiže časť za lomítkom signalizovala, že ide o nesprávne číslo osvedčovacej doložky. Žalovaný 2/ zodpovedá podľa žalobcov za spôsobenú škodu i podľa ust. § 24 ods. 1 zákona o cenných papieroch v spojení s § 23 ods. 3 zákona o cenných papieroch. Zodpovednosť žalovaného 2/ je podľa dovolateľov možné posudzovať aj ako konanie bez príkazu podľa § 742 a nasl. Občianskeho zákonníka. Dovolatelia rovnako ako pri žalovanom 1/ tvrdia, že predmetná právna otázka nebola doposiaľ predmetom rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

31. Najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v náleze, uvádza, že otázka právneho posúdenia zodpovednosti za škodu, ktorá mala byť spôsobená konaním obchodníka s cennými papiermi, ktorý bol treťou osobou uvedený do omylu, že zmluva o obstaraní kúpy alebo predaja cenného papiera bola uzatvorená so žalobcami, nebola doposiaľ predmetom rozhodovania dovolacieho súdu. Uvedená právna otázka bola podstatná pre rozhodnutie odvolacieho súdu. Z uvedených dôvodov najvyšší súd konštatuje, že je založená prípustnosť dovolania žalobcov podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. i v tejto časti dovolania. Najvyšší súd sa preto bude ďalej zaoberať dôvodnosťou dovolania žalobcov.

32. Z odvolacím súdom ustáleného skutkového stavu vyplýva (§ 442 C. s. p.), že žalovanému 2/ boli poštou doručené zmluvy o obstaraní predaja cenných papierov vyplnené osobnými údajmi žalobcov, údajom o čísle účtu majiteľa cenných papierov žalobcov a údajom o cenných papieroch vlastnených žalobcami, pričom podpisy žalobcov na zmluvách boli opatrené osvedčovacou doložkou. Žalovaný 2/ uskutočnil zadanie obchodu prostredníctvom burzy cenných papierov v systéme žalovaného 1/, ktorý žalovanému 2/ nevykázal tzv. chybové hlásenie. Žalovaný 2/ nemal prístup k osobným údajom žalobcom evidovaným žalovaným 1/.

33. Podľa § 73a ods. 3 zákona o cenných papieroch na účely uzatvárania, vykonávania a následnej kontroly obchodov medzi obchodníkmi s cennými papiermi a klientmi, na účel identifikácie klientov a ich zástupcov, na účel ochrany a domáhania sa práv obchodníka s cennými papiermi voči klientom, na účel zdokumentovania činnosti obchodníka s cennými papiermi, na účely výkonu dohľadu a na plnenie si úloh a povinností obchodníka s cennými papiermi podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov je obchodník s cennými papiermi aj bez súhlasu a informovania dotknutých osôb oprávnený zisťovať, získavať, zaznamenávať, uchovávať, využívať a inak spracúvať osobné údaje a iné údaje v rozsahu podľa odseku 1; pritom je obchodník s cennými papiermi oprávnený s použitím automatizovaných alebo neautomatizovaných prostriedkov vyhotovovať kópie dokladov totožnosti a spracúvať rodné čísla a ďalšie údaje a doklady podľa odseku 1.

34. Z uvedeného ustanovenia zákona o cenných papieroch vyplýva pre obchodníka s cennými papiermi len oprávnenie na spracúvanie osobných údajov klientov a na vyhotovovanie kópií dokladov. Z tohto ustanovenia však nevyplýva žiadna povinnosť, ktorú by žalovaný 2/ mal porušiť. Žalovaný 2/ konal v omyle, že koná priamo s osobami žalobcov, pričom v zaslaných zmluvách boli uvedené osobné údaje žalobcov, vrátane rodného čísla žalobcov, a v osvedčovacej doložke pri podpisoch žalobcov bolo uvedené aj číslo dokladu totožnosti žalobcov.

35. Ustanovenie § 73b ods. 1 zákona o cenných papieroch, na ktoré poukázal odvolací súd vo svojom rozhodnutí, bolo prijaté do zákona o cenných papieroch až s účinnosťou od 1. novembra 2007, a to zákonom č. 209/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov a o z mene a doplnení niektorých zákonov. Podľa prechodného ustanovenia § 173h ods. 1 zákona o cenných papieroch v znení neskorších predpisov právnické a fyzické osoby sú povinné najneskôr do 1. mája 2008 zosúladiť svoju činnosť s ustanoveniami tohto zákona, ak v odsekoch 2 až 7 nie je ustanovené inak. V čase realizácie predmetného obchodu s cennými papiermi žalobcov (február 2007), uvedené ustanovenie ešte účinné nebolo a prechodné ustanovenia neobsahujú úpravu, na základe ktorej by ho bolo možné použiť. Obdobná právna úprava zakotvujúca povinnosť obchodníka s cennými papiermi postupovať s odbornou starostlivosťou však bola v rozhodnom čase obsiahnutá v ust. § 73 ods. 1 písm. a/ zákona o cenných papieroch.

36. Podľa § 73 ods. 1 písm. a/ zákona o cenných papieroch obchodník s cennými papiermi je povinný konať pri poskytovaní služieb v súlade so zásadami poctivého obchodného styku s odbornou starostlivosťou v záujme svojich klientov a stability finančného trhu a nesmie dávať prednosť obchodom na vlastný účet.

37. Pokiaľ právna norma používa pojem „odborná starostlivosť“ je tomu tak z dôvodu, že právne vzťahy ňou upravované si vyžadujú vyššiu mieru starostlivosti, ktorú je možné rozumne od daného subjektu očakávať a ktorá musí zodpovedať zodpovednému, informovanému a čestnému výkonu príslušnej činnosti.

38. Pod povinnosťou postupovať s odbornou starostlivosťou však nemožno rozumieť povinnosť žalovaného 2/ vykonať akékoľvek do úvahy prichádzajúce úkony na predchádzanie vzniku škody klientom alebo absolútnu zodpovednosť za výsledky jeho činnosti. Pokiaľ nie je v právnej úprave povinnosť žalovaného 2/ výslovne upravená, je potrebné predovšetkým zohľadniť, čo bolo možné od žalovaného rozumne očakávať, a to i s prihliadnutím na požiadavku kvalitatívne vyššej starostlivosti.

39. Žalovaný 2/ postupoval podľa názoru najvyššieho súdu v súlade s požiadavkou odbornej starostlivosti pri uzatváraní zmluvy o obstaraní predaja cenných papierov. Tretia osoba postupovala mimoriadne sofistikovaným spôsobom, disponovala osobnými údajmi žalobcov (vrátane rodných čísiel), disponovala údajmi o číslu účtu majiteľa cenných papierov (ktoré získala od žalovaného 1/) a o cenných papieroch vlastnených žalobcami, opatřila podpisy žalobcov na zmluve osvedčovacími doložkami, ktorých vyhotovenie neprezradzovalo znaky zjavného pozmeňovania alebo falšovania. Takýto postup tretej osoby ani pri vynaložení odbornej starostlivosti nevzbudzoval pochybnosti o tom, že žalovaný 2/ obdržal zmluvy priamo od žalobcov podpísané žalobcami.

40. Dovolatelia v dovolaní uviedli, že na jednej osvedčovacej doložke je poradové číslo zjavne nesprávne, keď za lomítkom sa nachádza údaj „04“. Uvedené tvrdenie žalobcov je novým skutkovým tvrdením, ktoré žalobcovia neuplatnili v konaní pred súdom prvej inštancie a ani v konaní pred odvolacím súdom, pričom im v tom nič nebránilo. Keďže ide o nový prostriedok procesného útoku, dovolací súd sa týmto tvrdením v dovolacom konaní v súlade s § 435 C. s. p. nemôže zaoberať. Je zodpovednosťou sporových strán včas uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany. Dovolací súd nie je oprávnený v dovolacom konaní sám vykonávať dokazovanie, preto ani nie je oprávnený meniť skutkový stav zistený odvolacím súdom, ale týmto skutkovým stavom je viazaný (§ 442 C. s. p.).

41. Konkretizácia povinností žalovaného 2/ pri poskytovaní služieb obchodníka s cennými papiermi je predmetom právnej úpravy obsiahnutej v zákone o cenných papieroch. Podľa § 159 ods. 1 sa zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinností podľa zákona o cenných papieroch spravuje náhradou škody podľa Obchodného zákonníka, ak zákon o cenných papieroch neustanovuje inak. Pokiaľ žalobcovia v konaní namietajú porušenie povinností obchodníka s cennými papiermi, ktoré sú upravené v zákone o cenných papieroch, je potrebné zodpovednosť žalovaného 2/ posudzovať podľa zákona o cenných papieroch a Obchodného zákonníka. Všeobecná preventívna povinnosť podľa § 415

Občianskeho zákonníka sa podľa najvyššieho súdu môže aplikovať len v prípade, ak nie je namietaná povinnosť žalovaného 2/ upravená osobitnou právnou normou. V tomto prípade smeruje dovolacia argumentácia (a aj argumentácia žalobcov v konaní pred nižšími súdmi) jednoznačne k porušeniu povinností žalovaného 2/ ako obchodníka s cennými papiermi, vyplývajúcim mu zo zákona o cenných papieroch, preto by sa konanie žalovaného 2/ mohlo posudzovať podľa § 415 Občianskeho zákonníka iba v prípade namietania porušenia iných povinností, než ktoré žalovanému 2/ vyplývajú zo zákona o cenných papieroch. .

42. Nad rámec vyššie uvedeného však najvyšší súd uvádza, že na základe skutkového stavu ustáleného odvolacím súdom, podľa najvyššieho súdu neprišlo ani k porušeniu ust. § 415 Občianskeho zákonníka. Žalovaný 2/ konal v omyle vyvolanom treťou osobou, ktorá mu poskytla všetky osobné údaje žalobcov a podpisy na zmluve boli opatrené osvedčovacou doložkou. Žalovaný 2/ tak mal identifikované osoby žalobcov so všetkými údajmi, ktoré i v zmysle zákona o cenných papieroch potreboval. Žalovaný 2/ ani po zadaní údajov do systému žalovaného 1/ nemal ako zistiť, že by niektoré údaje neboli v poriadku, pretože systém žalovaného 1/ nevydal chybové hlásenie. Za týchto skutkových okolností nie je podľa najvyššieho súdu možné prijať záver o porušení všeobecnej preventívnej povinnosti žalovaným 2/. Skutočnosť, že žalovaný 2/ komunikoval so žalobcami na inej adrese než je ich adresa trvalého bydliska bolo zapríčinené tým, že žalovaný 2/ údajom o správnej adrese trvalého bydliska nedisponoval a disponoval len údajom o adrese trvalého bydliska, ktorý bol uvedený na predložených zmluvách a zároveň aj vyplnený na osvedčovacích doložkách a ktorý preto považoval za správny. Nemožno od žalovaného 2/ spravodlivo očakávať vykonanie akýchkoľvek do úvahy prichádzajúcich úkonov.

43. Pokiaľ dovolatelia poukazujú na ust. § 24 ods. 1 zákona o cenných papieroch v spojení s § 23 ods. 2 zákona o cenných papieroch, najvyšší súd uvádza, že v tu posudzovanom prípade zadávala príkaz na registráciu prevodu burza cenných papierov (Burza cenných papierov v Bratislave, a.s.) a v zmysle § 25 ods. 1 a 2 zákona o cenných papieroch preto za prípadný nesprávny alebo neoprávnený príkaz na registráciu prevodu zodpovedá burza cenných papierov. Žalovaný 2/ zadal burze cenných papierov len príkaz na uzatvorenie obchodu prostredníctvom burzy cenných papierov, samotný príkaz na registráciu prevodu cenných papierov zadávala žalovanému 1/ burza cenných papierov. Ustanovenie § 24 ods. 1 zákona o cenných papieroch, na ktoré poukázali dovolatelia, sa použije v prípade, ak k uzatvoreniu obchodu neprišlo na burze cenných papierov.

44. Dovolatelia v dovolaní ďalej tvrdia, že žalovaný 2/ má byť zodpovedný za škodu spôsobenú žalobcom i na základe ust. § 744 Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje zodpovednosť za vzniknutú škodu pri konaní bez príkazu.

45. Podľa § 742 Občianskeho zákonníka ak niekto bez toho, aby bol na to oprávnený, obstará cudziu záležitosť, aby odvrátil hroziacu škodu, je ten, ktorého záležitosť bola obstaraná, povinný nahradiť konateľovi bez príkazu nevyhnutné náklady, aj keď sa výsledok bez zavinenia konajúceho nedostavil.

46. Podľa § 744 Občianskeho zákonníka kto zasiahne do záležitostí iného bez toho, aby šlo o odvrátenie hroziacej škody, zodpovedá za vzniknutú škodu; v rámci tejto zodpovednosti zodpovedá aj za náhodu, ibaže by vznikla aj bez jeho zásahu.

47. Uvedenú právnú úpravu však nie je možné použiť na tu posudzovanú vec. Žalovaný 2/ konal v omyle vyvolanom treťou osobou, že koná na základe riadne uzatvorených zmlúv o obstaraní predaja cenných papierov. Žalovaný 2/ tak nekonal v snahe obstaráť cudziu záležitosť bez príkazu, ale konal na základe zmlúv, pri ktorých nemal vedomosť, že podpisy žalobcov sú sfaľované. Chýba tu preto na strane žalovaného 2/ aspekt konania bez príkazu. Skutočnosť, že žalovaný 2/ fakticky konal bez vedomosti žalobcov, je spôsobená protiprávnymi úkonmi tretej osoby, a nie úmyslom a vedomosťou žalovaného 2/ o tom, že nedisponuje platne uzatvorenými zmluvami o obstaraní predaja cenných papierov a i napriek tomu sa rozhodne obstaráť cudziu záležitosť. Takéto konanie žalovaného 2/ by navyiac malo nepochybne za následok porušenie povinností žalovaného 2/ vyplývajúcich mu zo zákona o cenných papieroch a jeho zodpovednosť za škodu by i tak bolo potrebné posudzovať podľa ustanovení

upravujúcich zodpovednosť za škodu obsiahnutých v Obchodnom zákonníku.

48. Vzhľadom na vyššie uvedené závery najvyššieho súdu, je dovolanie žalobcov smerujúce proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie v časti zamietajúcej žalobu proti žalovanému 2/ podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., prípustné, avšak nie dôvodné. Dovolanie žalobcov je preto potrebné v tejto časti podľa § 448 C. s. p. zamietnuť.

49. Z dôvodu zamietnutia dovolania žalobcov v časti smerujúcej proti rozsudku odvolacieho súdu potvrdzujúcemu rozsudok súdu prvej inštancie v časti zamietajúcej žalobu proti žalovanému 2/, najvyšší súd v súlade s § 453 ods. 1 a § 255 ods. 1 C. s. p. priznal žalovanému 2/ ako úspešnej strane v dovolacom konaní nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom.

50. Vzhľadom na záver najvyššieho súdu prijatý v bode 27. odôvodnenia tohto rozhodnutia o zrušení rozsudku odvolacieho súdu v časti potvrdzujúcej rozsudok súdu prvej inštancie v časti zamietajúcej žalobu proti žalovanému 1/ spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie v časti zamietajúcej žalobu proti žalovanému 1/, najvyšší súd v žalovaného 1/ na plnú náhradu trov odvolacieho konania a druhý výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie rozhodol, že žalobcovia sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému 1/ trovy právneho zastúpenia. V zrušovanej časti rozhodne o trovách pôvodného konania a trovách dovolacieho konania súd prvej inštancie v novom rozhodnutí.

51. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.